HELSINGIN YLIOPISTO RIKOSOIKEUS/Aineopinnot
ON 29.4.2014

Jokaiseen kysymykseen vastataan selvällä käsialalla joko erilliselle arkille tai kysymyspaperissa vastausta varten rivitettyyn tilaan. Tekstaa nimesi selvästi jokaiseen vastauspaperiin, ja merkitse myös opiskelijanumerosi. Rikosoikeuden aineopintotentin rakenne on lokakuun 2011 tentistä alkaen muuttunut siten, että siinä suoritetaan pakollisena osa-alueena rikosoikeuden yleinen ja erityinen osa (5 op; kysymykset 1–4). Muut rikosoikeuden osa-alueet – rikosoikeudellinen seuraamusjärjestelmä (1,5 op; kysymykset 5.a-b), eurooppalainen ja kansainvälinen rikosoikeus (1,5 op; kysymykset 6.a-b), kriminologia ja kriminaalipolitiikka (1,5 op; kysymys 7) sekä rikosoikeuden perusteet (1,5 op; kysymys 8) – voidaan suorittaa erillisinä opintojaksoina niitä koskevissa luentokuulusteluissa ennen rikosoikeuden aineopintotenttiä. Rikosoikeuden aineopintotentissä voidaan kuitenkin vaihtoehtoisesti suorittaa kaikki mainitut opintojaksot tai yhdessä rikosoikeuden yleisen ja erityisen osan osa-alueen kanssa kaikki ennen tenttiä erillisesti suorittamattomat opintojaksot. Kukin mainituista opintojaksoista arvostellaan itsenäisesti käyttäen hyväksytyistä suorituksista arvosanoja 1–5. Silloin myös jokaisesta opintojaksosta itsenäisesti (samoin kuin koko aineopinto-tentistä) täytyy saada hyväksyttävä tulos. Ennen 1.8.2011 luentokuulustelussa hyväksytty rikosoikeuden osa-alueen suoritus muunnetaan uutta tenttijärjestelmää noudatettaessa arvosanaksi opinto-oppaan s. 85–86 selvitetyn mukaisesti.

<u>Mikäli olet suorittanut korvaavia luentokuulusteluja, Sinun tulee ehdottomasti täyttää pyydetyt tiedot suorituksistasi liitteenä olevaan lomakkeeseen.</u> Muuten luentokuulustelusuorituksiasi ei tiedetä tarkistaa eikä korvaavuutta ja hyvityspisteitä lukea hyväksesi. <u>Niiden kysymysten osalta, jotka olet korvannut luentokuulusteluilla / osasuorituksilla ja joiden osalta olet antanut korvaavuuksia koskevat tiedot lomakkeella, Sinun ei tarvitse jättää erillistä vastauspaperia.</u>

Suoritetut luentokuulustelut vapauttavat vastaamasta kysymyksiin seuraavasti:

- **kevätlukukaudella 2011 tai myöhemmin suoritettu rikosoikeudellisen seuraamusjärjestelmän luentosarja: kysymykset 5.a-5.b**
- **kevätlukukaudella 2011 tai myöhemmin suoritettu kriminologian ja kriminaalipolitiikan luentosarja tai restoratiivisen oikeuden kurssi: kysymys 7**
- **kevätlukukaudella 2011 tai myöhemmin suoritettu rikosoikeuden peruskysymysten (vastuuopin) luentosarja tai Tvärminnen kurssi: kysymys 8**
- **syyslukukaudella 2011 tai myöhemmin suoritettu eurooppalaisen ja kansainvälisen rikosoikeuden kurssi: kysymykset 6.a-6.b**

ETA-kelpoisuuskoetta suorittavat vastaavat tällä tenttikierroksella tapauskysymyksiin 1 ja 2 sekä teoriakysymyksiin 3a-3b ja 4a-4b. Kysymysten 1–2 ja 7–8 vastaustila on rajoitettu kahteen sivuun kysymystä kohti, ja kaksiosaisiin kysymyksiin 3–6 vastataan kysymyspaperissa vastausta varten rivitettyyn tilaan.

Kysymyksiin vastaamisessa saa käyttää hyväksi lakikirjoja ja muuta tiedekunnan yleisohjeiden mukaan lakikirjatenteissä sallittua säädösaineistoa.
Kun vastaustilaa on edellä mainituin tavoin rajoitettu, korostettakoon, että lainsäännösten ja muun tutkintovaatimuksiin kuuluvan lähdeaineiston sisältöä tulee selostaa vain tarpeellisilta osin ja että lakitekstiin tulee viitata asianomaiset säännökset mainiten. Vastausten arvostelussa painotetaan sitä, miten hyvin niissä on tunnistettu keskeiset rikosoikeudelliset ongelmat ja miten hyvin perustellen niitä on käsitelty. Myös vastausten sisäiseen

johdonmukaisuuteen ja selkeyteen kiinnitetään huomiota. Vastauksen selkeys edellyttää kappalejaon käyttöä. Silloin kun vastaustilaa on kaksi sivua, myös alaotsikoita on syytä käyttää, ja tapauskysymyksen vastaus tulisi mielellään päättää lyhyellä tiivistelmällä.

HELSINGIN YLIOPISTO **RIKOSOIKEUS/Aineopinnot**

ON 29.4.2014 **NIMI**_____

Opiskelijanumero:_____

Ilmoita tällä lomakkeella kaikki korvaavuuksia koskevat tietosi.
- Kirjoita viivalle luennoitsijan sukunimi,
- ympyröi olivatko luennot syys- vai kevätlukukaudella,
- kirjoita viivalle kurssin suoritusvuosi ja
- ympyröi suorititko tuolloin kurssin/luennot uuden vai vanhan järjestelmän mukaan.

Kysymys	Aihe	Luennoitsija	Ympyröi	Suoritusvuosi	Ympyröi
5a, 5b	seuraamusjärjestelmä	_____	sl / kl	_____	U / V
6a, 6b	kansainvälinen ja eurooppalainen rikosoikeus	_____	sl / kl	_____	U / V
7	kriminologia ja krim.politiikka tai restoratiivisen oikeuden kurssi	_____	sl / kl	_____	U / V
8	rikosoikeuden perusteet / vastuuoppi	_____	sl / kl	_____	U / V

Rikosoikeuden yleinen ja erityinen osa (5 op; kysymykset 1-4)

1. Suomeen oli tuotu Venäjältä 18 kuukauden aikana neljänä eri kertana noin neljän kuukauden välein yhteensä 100 000 kartonkia savukkeita, joita ei ollut ilmoitettu tullille ja joista ei sen vuoksi ollut määrätty tulleja eikä veroja. Saamatta jääneitä veroja ja tullimaksuja oli 3 500 000 euron arvosta. Kullakin maahantuontikerralla savukekartonkien määrä oli suunnilleen sama. Kahdella ensimmäisellä maahantuontikerralla savukkeet olivat väärennettyjä eli niiden valmistaja ei ollut asianomaisen tupakkamerkin teollisoikeudenhaltija. Väärennetyn tupakan tuonti Euroopan yhteisön alueelle on kielletty.

Venäläiset A ja B olivat ajaneet savukkeilla lastatut autot Venäjän ja Suomen rajan yli Suomeen, kun taas suomalaiset M ja V olivat siirtäneet ja kuljettaneet autoilla noita savukkeita Suomessa myydäkseen ne kulutukseen. Ennen tekojen paljastumista savukkeita ei ollut ehditty myydä kulutukseen. M ja V olivat Suomessa kuljettaneet pakettiautoja, joihin oli lastattu mainittuja laittomasti maahantuotuja savukkeita. Savukekartongit olivat osassa kuljetuksia pakattuina mustiin jätesäkkeihin.

Arvioi tapausta rikosoikeudelliselta kannalta A:n, B:n, M:n ja V:n vastuuta. Erityisesti on otettava perustellen kantaa seuraaviin kysymyksiin. Mitkä rikoslain erityisen osan tunnusmerkistöt ovat saattaneet toteutua ja keiden tekeminä? Mitä tahallisuus- ja osallisuusoppiin liittyviä ongelmia tapauksessa nousee esiin? Miten tekijän- ja osallisuusvastuu määräytyy tapauksessa ja mitä tekijäkumppanin ja/tai osallisen tahallisuuteen tulee silloin sisältyä? Arvioi myös rikosten yksiköintiä tapauksessa.

Asianomistaja-asemassa olleen tullihallituksen mielestä oli otettava huomioon, että syytteenalaisen rikoksen tekeminen jatkui siihen saakka, kunnes savukkeet on luovutettu kulutukseen. Edelleen savukkeiden maahantuonti tullihallituksen mukaan oli toteutettu sitä varten järjestäytyneen ryhmän toimesta ulkomailta (tässä Venäjältä) käsin siten, että jäsenten tehtävät oli tarkoin jaettu eivätkä kaikki maahantuontiketjuun osallistuneet henkilöt olleet tunteneet toisiaan tai toistensa tehtäviä. Viimeksi sanottujen seikkojen tuli vaikuttaa syytettyjen tekijän- ja osallisuusvastuun arviointiin.

M vetosi puolustuksekseen siihen, ettei hän pelkkänä autonkuljettajana ollut voinut tietää tulli- ja verolainsäännöksistä eikä niihin perustuvasta ilmoitusvelvollisuudesta. V puolestaan vetosi siihen, ettei häntä voitaisi katsoa tekijäkumppaniksi syytteenalaiseen rikokseen, koska hän oli osallistunut vain savukkeiden kuljetukseen Suomessa.

(Vastaustila enintään 2 sivua; 10 p)

2. Aikaisin aamulla 4.1.2014 poliisin iskuryhmä oli mennyt Anteron (A) asunnon rappukäytävään. Poliisille oli myönnetty kotietsintälupa A:n asuntoon, sillä A:n epäiltiin sekaantuneen huumausainerikokseen. Kehotuksesta huolimatta A ei ollut avannut asuntonsa ovea, joten poliisin iskuryhmä oli alkanut murtaa ovea väkisin auki. Murtaessaan ovea poliisit olivat kuulleet asunnon sisältä laukauksen äänen. Asuntoon sisään päästyään poliisin iskuryhmää oli ollut vastassa A ja hänen veljensä Bosse (B). A oli käynyt heti lattialle makuulleen, mutta B sitä vastoin oli yrittänyt paeta asunnon parvekkeelle. Yksi poliisimiehistä oli juossut B:n perään ottaakseen tämän kiinni, jonka yhteydessä B oli lyönyt poliisimiestä kasvoihin. Pian tämän jälkeen poliisit olivat onnistuneet taltuttamaan B:n.

Tapahtuman jälkeisissä tutkimuksissa selvisi, että asunnon ovea oli ammuttu sisältä päin siten, että luoti oli osunut 127 cm korkeudelle lattiasta mitattuna. Luoti ei kuitenkaan ollut lävistänyt koko ovea, vaan se oli pysähtynyt oven ulkokerroksessa olevaan metallilevyyn. Poliisikuulustelussa A ilmoitti olleensa ampuja, ja että hän oli laukauksen ammuttaan heittänyt aseen, merkiltään Beretta 92 FS kaliiberiltaan 9 mm, ulos asunnon ikkunasta. Asunnon lattialta oli löytynyt jopa hylsy, joka vastasi A:n mainitseman pistoolin ammustyyppiä.

Tapaus on tänään käräjäoikeudessa sinun ratkaistavanasi. Asian pääkäsittelyn kuluessa selviää seuraavaa:

- A kertoi, että häntä oli uhkailtu jo pidemmän aikaa, ja että hän oli sen vuoksi hankkinut aseen tuttavaltaan, jolla oli ollut "kontakteja". A oli ollut siinä ymmärryksessä, että henkilöt, jotka olivat olleet hänen asuntonsa oven takana olisivat hyökänneet hänen kimppuunsa, jolloin hän oli toiminut itsepuolustustarkoituksessa, ja että hän ei olisi ampunut, mikäli olisi tiennyt poliisin olleen oven takana.
- Poliisimies Claes (C), jota kuultiin oikeudessa todistajana, oli tehnyt tapausta koskevat asetekniset ja ballistiset tutkimukset. Hän kertoi, että aseella ammuttu ammus oli ollut tyypiltään sotilasammus 39 B, jolla on korkeat läpäisevyysominaisuudet. Hän ei itse etukäteen olisi voinut ennakoida, etteivät kyseiset ammukset, joilla pistooli oli ladattu, olisi kyenneet läpäisemään ovea. Asunnon ovi oli kuitenkin ollut kahdella metallilevyllä varustettu turvaovi. Luoti oli ilmeisesti lävistänyt ensimmäisen levyn ja muuttanut siitä suuntaansa sivuttain siten, että se oli jäänyt kiinni oven ulommaiseen metallilevyyn. C:n mukaan luoti olisi ilman muuta lävistänyt oven, mikäli kyseessä olisi ollut tavallinen ovi.
- Poliisimies Daniel (D), jota myös kuultiin oikeudessa, oli ollut toteuttamassa oven avaamista. Hän kertoi, että poliisilta oli kestänyt 20–25 sekuntia saada ovi auki. Tänä aikana useat poliisit olivat huutaneet, että oven takana olisi poliisi. D:n mukaan olisi ollut epätodennäköistä, että A olisi voinut käsittää tämän väärin.

Arvioi tapausta rikosoikeudelliselta kannalta. Pohdi ratkaisussasi perustellusti erityisesti yritystä ja hätävarjelua koskevien oppien soveltuvuutta sekä ota kantaa mistä rikoksesta tai rikoksista tapauksessa on kyse.

(Enintään 2 sivua; 10 p)

HELSINGIN YLIOPISTO **RIKOSOIKEUS / AINEOPINNOT**

ON 29.4.2014 **NIMI**_____

Opiskelijanumero _____

3a. Suostumuksen merkitys rikosoikeudellisen vastuun kannalta? Voiko suostumus poistaa oikeudenvastaisuuden tai tunnusmerkistönmukaisuuden: millä perusteilla ja edellytyksillä?

(Fränden kirja; vastaus annettuun vastaustilaan; 5 p.)

HELSINGIN YLIOPISTO **RIKOSOIKEUS/ AINEOPINNOT**

ON 29.4.2014 **NIMI**_____
Opiskelijanumero_____

3b. Suomen rikosoikeuden kansalliset rajoitukset; tee Fränden oppikirjan perusteella selkoa erosta universaalisesti sovellettavien ja kansallisesti rajoitettujen säännösten välillä. Selvitä myös kansallisesti rajoitettujen säännösten tyyppitapaukset ja anna esimerkkejä kansallisesti rajoitetuista rikoksista. (Fränden kirja; vastaus annettuun vastaustilaan; 5 p.)

HELSINGIN YLIOPISTO **RIKOSOIKEUS / AINEOPINNOT**

ON 29.4.2014 **NIMI**_____

Opiskelijanumero _____

4a. Selitä kirjanpitorikossäännösten tavoitteet ja asianomistaja-aseman määräytyminen. Selitä myös mitä kyseisten säännösten systematiikassa tarkoitetaan kirjanpidon laiminlyönnillä sekä "oikealla ja riittävällä kuvalla". (Yhteensä 5 pistettä; Ilkka Rautio Rikosoikeus-teoksessa)

HELSINGIN YLIOPISTO **RIKOSOIKEUS / AINEOPINNOT**

ON 29.4.2014 **NIMI**_____

Opiskelijanumero _____

4b. Milloin on kysymys rikoslain 50 luvun 2 §:ssä tarkoitetulla tavalla erittäin vaarallisesta huumausaineesta ja milloin suuresta määrästä huumausainetta? (RL 50 luku Rikosoikeus-perusteoksessa; 5 p.)

HELSINGIN YLIOPISTO **RIKOSOIKEUS / AINEOPINNOT**

ON 29.4.2014 **NIMI**_____

Opiskelijanumero _____

Rikosoikeudellinen seuraamusjärjestelmä (1,5 op; kysymykset 5.a. ja 5.b.)

5a. A tuomitaan tänään 29.4.2014:

1) yllytyksestä ryöstöön (tehty 8.10.2013)
2) raiskauksen yrityksestä (tehty 26.11.2013) ja
3) avunannosta petokseen (tehty 3.12.2013)

Syyte näistä rikoksista on nostettu 15.1.2014.

Ennen asian käsittelyä käy ilmi, että A on aiemmin tuomittu lainvoimaisesti

4) 21.8.2012 moottorikulkuneuvon käyttövarkaudesta (tehty 18.5.2012) kolmeksi kuukaudeksi ehdolliseen vankeusrangaistukseen, jonka koeaika päättyi 30.9.2013 ja
5) 12.9.2012 törkeästä varkaudesta (tehty 15.6.2012) 10 kuukaudeksi ehdolliseen vankeusrangaistukseen, jonka koeaika päättyi 31.12.2013.

Mikä on tuomioistuimen tämänpäiväinen suhtautuminen A:lle jo aiemmin tuomittuihin ehdollisiin vankeusrangaistuksiin? Minkälaisiin yhteisiin rangaistuksiin tuomioistuin voi A:n tänään tuomita? Anna sopivat rangaistusasteikot yksittäisille rikoksille ja mahdolliselle yhteiselle rangaistukselle. Perusteltu vastaus. (Vastaus annettuun vastaustilaan; 6 p.)

HELSINGIN YLIOPISTO **RIKOSOIKEUS / AINEOPINNOT**

ON 29.4.2014 **NIMI**_____

Opiskelijanumero _____

5b. B tuomitaan käräjäoikeudessa mm. liikenneturvallisuuden vaarantamisesta 35 päiväsakkoon. Mikä on B:lle tuomittujen sakkojen kokonaismäärä, kun hänen kuukausipalkkansa on ennen verojen ja maksujen vähennystä 3 500 euroa ja näiden vähennysten jälkeen 2 450 euroa? Hänellä on huollettavanaan 3 lasta. Jos sakkoja ei saada perittyä B:ltä, voidaanko ne muuntaa vankeudeksi ja jos vastaus on myönteinen, niin mikä on tämän muuntorangaistuksen pituus? Lisäksi B:llä on maksamatta 115 euron suuruinen rikesakko. Voidaanko tämä rikesakko sisällyttää muuntorangaistukseen? (Vastaus annettuun vastaustilaan; 4 p.)

HELSINGIN YLIOPISTO **RIKOSOIKEUS / AINEOPINNOT**

ON 29.4.2014 **NIMI**_____

Opiskelijanumero _____

Eurooppalainen ja kansainvälinen rikosoikeus (1,5 op; kysymykset 6.a ja 6.b)

6.a. Vastavuoroisen tunnustamisen kohde (mitkä toisen jäsenvaltion oikeusviranomaisten tai vastaavien päätökset voivat tulla vastavuoroisen tunnustamisen kohteeksi?). Selvitä myös kysymystä, minkä rikosten yhteydessä vastavuoroisen tunnustamisen instrumentit tulevat sovellettaviksi, ja minkälainen laillisuusperiaatteeseen liittyvä ongelma tähän rikoslistoja koskevaan kysymykseen liittyy (erityisesti EU-tuomioistuimen Advocaten voor de Wereld-ratkaisun valossa).

(Melanderin oppikirja; vastaus annettuun vastaustilaan; 5 p.)

HELSINGIN YLIOPISTO **RIKOSOIKEUS / AINEOPINNOT**

ON 29.4.2014 **NIMI**_____

Opiskelijanumero _____

6.b. Vertailevan rikosoikeuden merkitys kansainvälistä rikosoikeutta sovellettaessa (M. Delmas-Martyn artikkeli The Oxford Companion to International Criminal Justice -teos).

(Vastaus annettuun vastaustilaan; 5 p.)

7. Kriminaalipolitiikka ja kriminologia (1,5 op).

Kriittinen kriminologia (critical criminology) ja sen suuntauksia Hopkins Burken mukaan.

(Enintään 2 sivua; 10 p.)

8. Rikosoikeuden perusteet (1,5 op).

Miten Fletcher selvittää vastuuvapausperusteiden asemaa rikosopissa teoksensa luvussa "Offenses versus Defenses? (Enintään 2 sivua; 10 p.)

Tulokset 13.5.2014 klo. 15